

INFORMACINIŲ IR KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PANAUDOJIMAS INKLIUZIJOS PLĖTRAI

POLITIKOS SANTRAUKA

Politikos kontekstas

Europos Sąjungos politikos nuostatas apibrėžiančiuose dokumentuose [Tarybos išvados dėl prieinamos informacinės visuomenės](#) ir [Europos skaitmeninė darbotvarkė](#) akcentuojama informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) svarba visose gyvenimo srityse, įskaitant švietimą, įdarbinimą, kultūrinę ir socialinę aplinką. Skaitmeninis raštingumas turi būti laikomas svarbiausiu asmeniniu gebėjimu, skatinančiu visuomeninę įtrauktį, ir pagrindine priemone, padedančia siekti „atviros, ekologiškos ir konkurencingos žinių visuomenės“ Europos lygmeniu ([Europos Sąjungos Taryba](#), 2009 m., 6 psl.).

Tačiau 2013 m. Komisijos pateiktame komunikate *Atviresnis švietimas* teigiama, kad: *ES švietimo sistema atsilieka nuo skaitmeninės visuomenės ir ekonomikos plėtotės. Skaitmeninės technologijos yra neatsiejama žmonių bendravimo, darbo, prekybos dalis, tačiau Europos švietimo ir mokymo sistemose jos kol kas nėra visapusiškai išnaudojamos* ([Europos Komisija](#), 2013 m., 2 psl.).

Komunikate taip pat pabrėžiama, kad: *Platesnis naudojimas naujosiomis technologijomis ir atviraisiais švietimo ištekliais gali ne tik padidinti prieigą prie švietimo, bet ir sumažinti švietimo institucijų ir besimokančių asmenų, visų pirma priklausančių palankių sąlygų neturinčioms grupėms, išlaidas. Tačiau norint užtikrinti tokį poveikį būtinos tvarios investicijos į švietimo infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius* ([Europos Komisija](#), 2013 m., 3 psl.).

Siekis išplėsti išsilavinimo galimybes pasitelkus naujas technologijas atitinka Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją, kuri pabrėžia *fizinės, socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos, sveikatos ir švietimo, informacijos ir ryšių prieinamumo svarbą suteikiant neįgaliesiems galimybes visapusiškai naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis* ([Jungtinės Tautos](#), 2006 m., preambulė, v).

Projekto rezultatai

Projekto „Informacinių ir komunikacinių technologijų panaudojimas inkluzijos plėtrai“ (ICT4I) rezultatai atskleidžia, kad visi politikos formuotojai ir ją

įgyvendinantys asmenys susiduria su iššūkiais, nes reikia atitinkamai keisti savo mąstymą ir darbo metodus, kad būtų galima pašalinti kliūtis ir suteikti visiems mokiniams galimybę naudotis švietimo sistemos galimybėmis pasitelkiant plačiai pasiekiamas ir prieinamas informacines ir komunikacines technologijas.

Buvo nustatyti penki svarbiausi ICT4I projekto **politikos aspektai**:

- Reikia **mažinti skaitmeninę atskirtį**, kad visi mokiniai turėtų galimybę mokytis naudodami IKT.
- **ICT4I klausimas turi būti sprendžiamas tarpinstituciniu lygmeniu** ir tam turi būti skiriamas dėmesys visose atitinkamose politikos srityse.
- Reikia užtikrinti **visapusį ir integruotą mokytojų parengimą ICT4I**, nes tai yra būtina išankstinė sąlyga norint įgyvendinti bet kokią ICT4I iniciatyvą.
- Reikia skatinti vesti pamokas **atsižvelgiant į ICT4I tyrimo rezultatus**.
- **Reikšmingi duomenys** – ir kiekybiniai, ir kokybiniai – turi būti pasiekiami ir naudojami ICT4I stebėjimo ir informavimo politikoje ir praktikoje.

Remiantis bendromis ICT4I projekto išvadomis, galima išskirti tam tikrus **potencialius svertus**, kuriais reikia naudotis siekiant mažinti skaitmeninę atskirtį ugdymo aplinkoje:

1. IKT kompiuterinės įrangos, programinės įrangos ir skaitmeninės mokymosi medžiagos **viešieji pirkimai**, pabrėžiant prieinamumo kriterijų (nacionaliniu, regioniniu ir organizacijos lygmenimis).
2. **Mokymų programa**, skirta **visoms** su ICT4I sistema susijusioms **suinteresuotosioms šalims**, įskaitant tėvus, mokytojus, mokyklų vadovus, IKT specialistus, interneto svetainių administratorius, IT ir medijų specialistus.
3. **Mokyklos lygmens politika ir veiksmų planai**, susiję su ICT4I, atitinkantys nacionalinio lygmens politiką ir atitinkamai stebimi, siekiant įvertinti platesnes ICT4I pritaikymo galimybes.
4. **Darbas su mokyklų vadovais**, kad jie teigiamai žiūrėtų į IKT ir suprastų ICT4I svarbą ir viziją.

ICT4I projekto išvada – veiksmingas IKT naudojimas įtraukiojo ugdymo aplinkoje yra puikus gerosios mokymo praktikos pavyzdys visiems mokiniams. Tačiau norint įgyvendinti ICT4I iniciatyvą reikia pasitelkti naujus ugdymo metodus, t. y. naudojant IKT visiems mokiniams turi būti suteikiama galimybė priimti sprendimus dėl jiems tinkamiausių mokymosi būdų. Tokie ugdymo metodai „leidžia mokytis bet kam, bet kur, bet kada, bet kokiomis priemonėmis ir bet kieno padedamam“ ([Europos Komisija](#), 2013 m, 3 psl.).

Rekomendacijos

Nors naujos technologijos kelia tam tikrų iššūkių, jos taip pat suteikia politikos formuotojams didelių galimybių didinti švietimo prieinamumą ir galimybes jame dalyvauti. Remiantis ICT4I projekto rezultatais, pateikiamos keturios pagrindinės rekomendacijos.

Informacinių ir komunikacinių technologijų panaudojimo inkluzijos plėtrai politika turi užtikrinti, kad:

1. *Visi mokiniai galės efektyviai naudotis IKT įtraukiojo ugdymo aplinkoje.* Tai reiškia, kad:

- IKT turi būti naudojamos kaip priemonės, padedančios individualiai mokytį mokinius, turinčius negalią ir specialiųjų ugdymosi poreikių, įtraukiojoje aplinkoje;
- reikia užtikrinti sklandų bendrųjų ir specialiųjų IKT prieinamumą mokykloje, namuose ir kitose ugdymo aplinkose, kad nebūtų jokių spragų ar skirtingų aprūpinimo lygių.

2. *Visi mokytojai galės mokymo procese efektyviai naudotis IKT įtraukiojo ugdymo aplinkoje.* Tai reiškia, kad:

- reikia keisti nepalankų mokytojų požiūrį į technologijų naudojimą ir (arba) įtraukijį ugdymą atitinkamai keliant jų kvalifikaciją specialiuose mokymuose;
- mokytojams turi būti teikiama atitinkama pagalba, kaip naudotis IKT ir specialiosiomis pagalbinėmis technologijomis mokymo procese;
- mokytojams turi būti teikiama atitinkama pagalba, kaip naudoti IKT kaip individualizuoto mokymo priemonę įtraukiojoje aplinkoje.

3. *Visos mokyklos turės galimybę sukurti ir palaikyti veiksmingą ir tvarią ICT4I infrastruktūrą.* Tai reiškia, kad:

- mokyklos turi turėti prieigą prie veiksmingos ir tvarios IKT infrastruktūros;
- mokyklos ir visi joje dirbantys specialistai turi mokėti efektyviai naudodamiesi IKT skatinti mokinių, turinčių negalią ir specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvavimą ir išplėsti jų mokymosi galimybes;
- mokyklų vadovai turi skatinti naudoti IKT įtraukiojo ugdymo aplinkoje.

4. *ICT4I infrastruktūra nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu bus naudinga visoms mokykloms ir mokytojams, dirbantiems įtraukiojo ugdymo aplinkoje. Tai reiškia, kad:*

- visos suinteresuotosios šalys turi laikyti ICT4I priemone, padedančia skatinti mokinių, įskaitant mokinius, turinčius negalią ir specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvavimą ir išplėsti jų mokymosi galimybes;
- turi būti sukurta tarpinstitucinė politika dėl ICT4I nacionaliniu lygmeniu;
- turi būti sukurta efektyvi ICT4I infrastruktūra, apimanti ugdymo, namų ir socialinę aplinką;
- turi būti palaikomas efektyvus nuolatinio dialogo ir konsultavimosi procesas tarp visų ICT4I sistemos suinteresuotųjų šalių.
- turi būti remiamos mokslinių tyrimų ir plėtros iniciatyvos, kuriose didžiausias dėmesys skiriamas vartotojų įtraukimui ir vartotojų poreikiams ir kurios padeda sukurti naujų, prieinamų IKT priemonių, skirtų visiems mokiniams, įskaitant mokinius, turinčius negalią ir specialiųjų ugdymosi poreikių.

Daugiau informacijos rasite ICT4I projekto interneto svetainėje:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

LT

<http://www.european-agency.org/disclaimer>